

ZER DIRA? NON DAGOZ?

Egaztiak zer diran jakiteko olako mailletan sartuko geunke: Pizti bizkardunak, odol berokoak, lumaz jantziak, besoak ego biurtuta daukezenak eta arrautzak egiten dabezenak.

Euren azurak ariñak eta barruz utsak dira, egaz egiteko. Egazkiñen aluminiozko odien antza dauke. Leonardo da Vinci'k egazkiña asmatu nai izan ebanean (XVI gizaldian) egaztien antzeko tramankulua asmatu eban.

Lumak ariñak bai, ba-dira, baiña oso gogorak eta alkartu eta batu egiten dira kremalleraren antzera.

(Imagen: ZER DA)

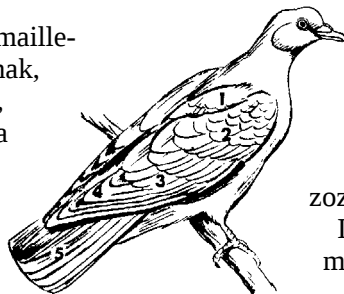
Guk txoria kaiolara sartzen dogu baiña geu gizakioak gara kaiolan gagozenak, egazik ezin egin dogulako. Txoriai emon jake guri emon ez jakun askatasuna: egaz egin eta an doaz mendira naiz ibarrera.

Luma ederrai eskerrak, arriku guztiai iges egiten dau-tsee, naiz azkonai, naiz lazui, naiz perdigoiai naiz sareai; eta, batez be, beste pizti batzuren erpai.

Guk egunero ikusten doguz txoriai egaz basamortuetan, urietan, motor-zarata-artean, baita antartiko zabalean bertan be.

Txoriai egun argia dabe maite. Gitxi dira gau-zaleak, alan kolibria, txoririk txikienada berau, baiña segundo-ko 50 aldiz astintzen dauz egoak.

Ituna litzake txoribako mundua, ain dira apainduak!, ain abeslari onak!, oitura asko eta ederrak daukez eta

bakoitza bere lekuaneta eginkizunean dabiltz. Bat bera be ez dago kaltegarririk!

...

Non bizi diran?

Urietan bizi-lagun doguz ormatxoriak, usoak, zozoak eta artatxoriak.

Landetan txantxagorriak, txepetxak, belak, mikak eta eperrak.

Baiña Afrika'n edo Amazonas ibai-inguruan orreik ez dira ezagunak. Afrika'n papagai koloretzua daukagu baita ketzal apainduak, pintarda luma-tsua, ankaluzeak....

Ameriketan papagai buztan-luzeak, ondartzetan ibi-sak, kolibri txikiak.

Japon'en oneik ez dira ezagunak, beste batzuk dagoz...

Etorri egiten dira gure ondartzetara txankaluz edo flamenkoak, txirriñak eta zaldunak, urtero munduari bira osoa emonda.

Kai guztietan daukaguz itxas-txoriai

Australian eta Ginean paumeak dagoz abelirak, Amerika beroan anturanak.

Lurralde beroetan dago mota geiago, zomorro geiago dagoalako, baiña lurraren ardatz-buruetan be ba-dagoz egaztiak. Artikoa aateak, eta lepazilloak, kaioak. Antartikoa, martiñak ugari.

Geienak leorrekoak dira, baiña ba-dagoz itxasoan bizi diranak be, esaterako sangak eta ekaitz-txoriai, baiña guzti oneek arrautzak egiteko eta txitak aterateko legorrera etorten dira.

OLAZAR'tar Martin'ek

AFRIKA

Orma zaarrak

Aizkoreak ikutu bakoak diran basoetan, sarritan orma zaarrak aurkitzen dira, antxiñako erriak, jakintza zaarren lengo bizi-lekuak.

Rodesia'n dago olako geien. Eskuz landutako grani-to arriz egiñak dira.

Asieran feniziarrek egindako etxeak zirala uste izan zan, baiña beste toki batzutan aurkituakaz konparatuta, gure VI gizaldikoak dirala diñoe jakitunak.

Beste alde batetik, bertako biztanleak be euren ipui-ñetan ez dabe emoten arazoa argitzeko argi aundirik.

Elefanteak

Pistien artean errege izatea merezi dau, errodenen artean indartsuena dalako, balearen urrengo.

Iñork ez dautso erazoten, nagusi da.

Gozonari baiña besteri ez dautso bildurrik eta orre-gaitik iges egiten dau. Ura dagon lekurra urreratzen da.

Asia'koak baiña aundiagoak dira Afrika'koak: 7 tona'ko pisua eta 3'70 neurkiñeko goiorea dau.

Bere agiñak marfilla dira. Eiztariak izan dauz beti etsai eta galtzeko arriskuan egoan, baiña gaur legea dauka alde. Marfilla berez ildakoetatik ateraten da. Lenago esaten zan elefante guztiak ilteko toki batera joaten zirala eta toki batera joaten zirala eta toki orren billa ibilli dira batzuk, baiña ez da orrellan, sukarraren beroa kentzeko uretara urreratzen dira ilteko orduan.

Emeak umeakaz ibiltzen dira. Oneik eta agiñeko miña daukenak dira bildurgarriak gizakientzat.

Ibillaldi luzeak egiten dabez janari billa: Egutero 250 kg. janari jaten dauz eta 200 litro ur edan.

Iñoz ez dira itxunduten, jagitea gaitxa jakelako. Zutunik egiten dabe lo.

Afrika'koak ez dabez eroaten zirkuetara.

OLAZAR'tar Martin'ek